DOMSTOLENS DOM (Store Afdeling)

5. april 2011*

I sag C-424/09,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 234 EF, indgivet af Symvoulio tis Epikrateias (Grækenland) ved afgørelse af 29. juni 2009, indgået til Domstolen den 28. oktober 2009, i sagen:

Christina Ioanni Toki

mod

Ypourgos Ethnikis paideias kai Thriskevmaton,

har

DOMSTOLEN (Store Afdeling)

sammensat af præsidenten, V. Skouris, afdelingsformændene A. Tizzano, J.N. Cunha Rodrigues, K. Lenaerts, J.-C. Bonichot, K. Schiemann (refererende dommer), J.-J. Kasel og D. Šváby samt dommerne R. Silva de Lapuerta, E. Juhász, G. Arestis, M. Safjan og M. Berger,

* Processprog: græsk.

generaladvokat: P. Mengozzi
justitssekretær: ekspeditionssekretær L. Hewlett,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 12. oktober 2010,

efter at der er afgivet indlæg af:

— Christina Ioanni Toki ved dikigoros T. Georgopoulos

— den græske regering ved E. Skandalou, som befuldmægtiget

— Europa-Kommissionen ved G. Zavvos og H. Støvlbæk, som befuldmægtigede,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 30. november 2010,

afsagt følgende

Dom

1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 3, første afsnit, litra b), i Rådets direktiv 89/48/EØF af 21. december 1988 om indførelse af en generel ordning for gensidig anerkendelse af eksamensbeviser for

erhvervskompetencegivende videregående uddannelser af mindst tre års varighed (EFT 1989 L 19, s. 16), som ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/19/EF af 14. maj 2001 (EFT L 206, s. 1) (herefter »direktiv 89/48«).

2 Anmodningen er blevet fremsat i forbindelse med en tvist mellem Christina Ioanni Toki, der har erhvervet visse kvalifikationer på miljøingeniørområdet i Det Forenede Kongerige, og Ypourgos Ethnikis Paideias kai Thriskevmaton (undervisnings- og kirkeministeriet, herefter »undervisningsministeriet«) vedrørende de afgørelser, som Symvoulio Anagnorisis Epangelmatikis Isotimias Titlon Tritovathmias Ekpaidefsis (undervisningsministeriets udvalg for anerkendelse af faglig ligeværdighed af eksamensbeviser fra videregående uddannelser) traf om at nægte hende adgang til erhvervet som miljøingeniør i Grækenland.

Retsforskrifter

EU-retten

3 Det fremgår af tredje og fjerde betragtning til direktiv 89/48, at direktivet har til formål at indføre en generel ordning for gensidig anerkendelse af eksamensbeviser med henblik på at lette europæiske borgeres adgang til at udøve enhver form for erhvervsvirksomhed, som i værtslandet er gjort betinget af, at borgeren har gennemgået en post-gymnasial uddannelse, forudsat at de er i besiddelse af et eksamensbevis, som giver adgang til disse aktiviteter, bekræfter en uddannelse af mindst tre års varighed og er udstedt i en anden medlemsstat.

4 Ifølge femte og tiende betragtning til direktivet har medlemsstaterne fortsat ret til at fastsætte et minimumskvalifikationsniveau med henblik på at sikre kvaliteten af denne virksomhed på deres område, for hvis udøvelse Den Europæiske Union ikke har fastsat et sådant niveau, idet ordningen for gensidig anerkendelse af eksamensbeviser ikke har til formål at ændre de erhvervsmæssige, herunder etiske, bestemmelser, som gælder for enhver, der udøver et erhverv på en medlemsstats område.

5 Ifølge artikel 2, første afsnit, i direktiv 89/48 finder dette anvendelse på enhver EU-borger, der ønsker at udøve et »lovreguleret erhverv« i en anden medlemsstat.

6 Et »lovreguleret erhverv« er ifølge definitionen i artikel 1, litra c), i direktiv 89/48 den eller de samlede lovregulerede erhvervsmæssige former for virksomhed, der udgør dette erhverv i en medlemsstat.

7 I henhold til direktivets artikel 1, litra d), forstås ved:

»[…] lovreguleret erhvervsmæssig virksomhed: erhvervsmæssig virksomhed, når der enten direkte eller indirekte ifølge love eller administrative bestemmelser kræves et eksamensbevis for i en medlemsstat at optage eller udøve denne virksomhed eller en form heraf. Som en form for udøvelse af lovreguleret erhvervsmæssig virksomhed betragtes bl.a.:

— udøvelse af en aktivitet under anvendelse af en faglig titel, såfremt anvendelse af den pågældende titel er forbeholdt personer, der er i besiddelse af det i henhold til love eller administrative bestemmelser krævede eksamensbevis

— udøvelse af erhvervsmæssig virksomhed inden for sundhedssektoren, i det omfang vederlag og/eller refusion for denne virksomhed i henhold til medlemsstatens sociale sikringsordning er betinget af, at den pågældende er i besiddelse af et eksamensbevis.

Når første afsnit ikke finder anvendelse, sidestilles med en lovreguleret erhvervsmæssig virksomhed en erhvervsmæssig virksomhed udøvet af medlemmerne af en sammenslutning eller en organisation, som især har til formål at fremme og opretholde et højt niveau inden for den pågældende erhvervsgren, og som med henblik på virkeliggørelsen af denne målsætning fra en medlemsstat har modtaget en anerkendelse i en særlig form og:

— udsteder et eksamensbevis til sine medlemmer

— sikrer, at de overholder de faglige regler, som den har fastsat, og

— giver dem ret til at anvende en titel eller en forkortelse eller at opnå en stilling svarende til dette eksamensbevis.

En ikke udtømmende liste over sammenslutninger eller organisationer, der på tidspunktet for vedtagelsen af dette direktiv opfylder de i andet afsnit anførte betingelser, er indeholdt i bilaget. Når en medlemsstat indrømmer en sammenslutning eller en organisation den i andet afsnit omhandlede anerkendelse, giver den meddelelse herom til Kommissionen, som offentliggør denne oplysning i *De Europæiske Fællesskabers Tidende*.«

8 I den liste, der er nævnt i artikel 1, litra d), tredje afsnit, i direktiv 89/48, indgår bl.a. »Engineering Council«.

9 Begrebet »erhvervserfaring« er i henhold til direktivets artikel 1, litra e), defineret som »faktisk og lovmæssig udøvelse af et bestemt erhverv i en medlemsstat«.

10 Artikel 3 i direktiv 89/48 bestemmer:

»Når der i værtslandet kræves et eksamensbevis for at optage eller udøve et bestemt lovreguleret erhverv, kan den kompetente myndighed ikke under henvisning til manglende kvalifikationer nægte en EF-statsborger adgang til at optage eller udøve et sådant erhverv på samme vilkår som dem, der gælder for landets egne statsborgere,

a) såfremt ansøgeren er i besiddelse af det eksamensbevis, som i en anden medlemsstat er foreskrevet som betingelse for adgang til dér at optage eller udøve det samme erhverv, og som er opnået i en medlemsstat, eller

b) såfremt ansøgeren på fuldtidsbasis har udøvet det pågældende erhverv i mindst to år i løbet af de forudgående ti år i en anden medlemsstat, hvor dette erhverv ikke er lovreguleret i henhold til artikel 1, litra c), og artikel 1, litra d), første afsnit, og den pågældende er i besiddelse af et eller flere kvalifikationsbeviser:

— som er udstedt af en kompetent myndighed i en medlemsstat, der er udpeget i overensstemmelse med medlemsstatens love eller administrative bestemmelser

— hvoraf det fremgår, at indehaveren med positivt resultat har gennemgået en post-gymnasial uddannelse af mindst tre års varighed eller af tilsvarende varighed på deltid, ved et universitet eller en anden højere læreanstalt eller ved en anden uddannelsesinstitution med samme uddannelsesniveau i en medlemsstat, og, i givet fald, at han med positivt resultat har gennemgået den erhvervsmæssige uddannelse, der kræves ud over den post-gymnasiale uddannelse, og

— som har forberedt ham til at udøve det pågældende erhverv.

De i første afsnit omhandlede to års erhvervserfaring kan dog ikke kræves, når det eller de kvalifikationsbeviser, ansøgeren er indehaver af, og som omhandles i nærværende litra, er udstedt for en lovreguleret uddannelse.

Med det i første afsnit omhandlede kvalifikationsbevis sidestilles ethvert kvalifikationsbevis eller samtlige sådanne kvalifikationsbeviser under ét, som er udstedt af en kompetent myndighed i en medlemsstat, såfremt der er tale om beviser for en uddannelse, der har fundet sted i Fællesskabet og af denne medlemsstat anerkendes som værende på tilsvarende niveau, på betingelse af at denne anerkendelse er blevet meddelt de øvrige medlemsstater og Kommissionen.«

11 Uanset artikel 3 i direktiv 89/48 tillader dettes artikel 4, at en værtsmedlemsstat i visse tilfælde, der er defineret i denne bestemmelse, kræver af ansøgeren, at han beviser, at han har erhvervserfaring af en vis varighed, at han gennemgår en prøvetid, der dog ikke må overstige tre år, eller at han består en egnethedsprøve.

Nationale bestemmelser

12 Bestemmelserne i præsidentielt dekret nr. 165/2000 af 23. juni 2000 (FEK A' 149/28.6.2000), som ændret ved præsidentielt dekret nr. 373/2001 af 22. oktober 2001 (FEK A' 251), og præsidentielt dekret nr. 385/2002 af 23. december 2002 (FEK A' 334, herefter »dekret nr. 165/2000«), har til formål at gennemføre direktiv 89/48 i den græske retsorden.

13 I artikel 2, stk. 3 og 4, i dekret nr. 165/2000 defineres lovreguleret erhverv, lovreguleret erhvervsmæssig virksomhed og erhvervsmæssig virksomhed, der sidestilles med lovreguleret virksomhed, på samme måde som i direktiv 89/48. Hvad angår anerkendelsesmekanismen i artikel 3 i direktiv 89/48 bestemmer dekretets artikel 4, stk. 1, litra b), imidlertid, at »[h]vis adgangen til et lovreguleret erhverv eller udøvelsen af det i Grækenland forudsætter, at den pågældende besidder et eksamensbevis som omhandlet i artikel 2, kan det i artikel 10 nævnte udvalg ikke ved henvisning til manglende kvalifikationer nægte at give en statsborger fra en medlemsstat adgang til dette erhverv eller udøvelsen af det på samme betingelser som græske statsborgere, hvis ansøgeren: […] på fuldtidsbasis har udøvet det pågældende erhverv i mindst to år i løbet af de forudgående ti år i en anden medlemsstat, hvor dette erhverv ikke er lovreguleret som omhandlet i dette dekrets artikel 2, stk. 3 og 4 […]«.

14 For så vidt angår de tilfælde, hvor den foreskrevne anerkendelsesmekanisme ikke finder anvendelse, henvises der i ovennævnte nationale bestemmelse således, ud over til den bestemmelse, der svarer til artikel 1, litra c), i direktiv 89/48, ligeledes til bestemmelser, der svarer til direktivets artikel 1, litra d), i sin helhed. Denne affattelse bevirker, at anvendelsen af denne anerkendelsesmekanisme udelukkes, når det drejer sig om en person fra en medlemsstat, hvor udøvelsen af det omhandlede erhverv reguleres af private organisationer, der er anerkendt af denne medlemsstat som foreskrevet i direktivets artikel 1, litra d), andet afsnit.

Tvisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

15 Christina Ioanni Toki, der er græsk statsborger, har opnået grad af »Bachelor of Engineering« og titel af »Master of Science« inden for miljøingeniørområdet i Det Forenede Kongerige fra henholdsvis Sheffield Hallam universitet i 1997 og fra Portsmouth universitet i 1998. Den 1. september 1999 ansatte sidstnævnte universitet Christina Ioanni Toki i en forskerstilling. Hun arbejdede ved Civil Engineering Department indtil den 31. august 2002. Christina Ioanni Toki beskæftigede sig ud over med almindeligt forskningsarbejde med hjælp til studerende og kandidater, der dyrker videregående studier, samt med evaluering af effekten af en banebrydende metode til behandling af affald i samarbejde med et privat selskab, som er specialiseret i teknologi vedrørende dette område.

16 I Det Forenede Kongerige er de former for virksomhed, der er omfattet af erhvervet ingeniør, reguleret af Engineering Council, som udtrykkeligt fremgår af listen i artikel 1, litra d), tredje afsnit, i direktiv 89/48. Det er ikke obligatorisk at være medlem af organisationen for at kunne udøve erhvervet som ingeniør, men en stor del af de erhvervsaktive på dette område er medlemmer og underkaster sig frivilligt de retsforskrifter, som organisationen udarbejder. Christina Ioanni Toki tilmeldte sig som praktikant i Engineering Councils register, uden dog senere at blive fuldt medlem (»Chartered Engineer«). Hun lod sig desuden indskrive i Chartered Institution of Water and Environmental Management som kandidat (»graduate«).

17 Henset til, at erhvervet miljøingeniør er lovreguleret i Grækenland, ansøgte Christina Ioanni Toki om tilladelse til at udøve dette erhverv dér, hvorved hun henviste til de kvalifikationer og den erhvervserfaring, hun havde opnået i Det Forenede Kongerige. Symvoulio Anagnorisis Epangelmatikis Isotimias Titlon Tritovathmias Ekpaidefsis gav ved afgørelse af 12. april 2005 afslag på ansøgningen med den begrundelse, at eftersom Christina Ioanni Toki ikke var indehaver af noget eksamensbevis som ingeniør i Det Forenede Kongerige — eftersom hun ikke var fuldt medlem af Engineering

Council, og ikke var indehaver af titlen »Chartered Engineer« — var hun ikke omfattet af anerkendelsesmekanismen i artikel 3, første afsnit, litra a), i direktiv 89/48.

18 Christina Ioanni Toki anlagde sag til prøvelse af denne afgørelse om afslag ved den forelæggende ret, idet hun gjorde gældende, at hendes ansøgning uberettiget var blevet afslået med henvisning til de bestemmelser i dekret nr. 165/2000, som skal gennemføre artikel 3, første afsnit, litra a), i direktiv 89/48, nemlig dekretets artikel 4, stk. 1, litra a), selv om denne ansøgning skulle have været behandlet på grundlag af de bestemmelser i dekretet, som gennemfører direktivets artikel 3, første afsnit, litra b), nemlig artikel 4, stk. 1, litra b), i dekret nr. 165/2000, eftersom erhvervet miljøingeniør dels ikke er lovreguleret i Det Forenede Kongerige, dels fordi Christina Ioanni Toki er indehaver af de krævede eksamensbeviser og har tre års erhvervserfaring i denne medlemsstat i løbet af de forudgående ti år.

19 Ifølge den forelæggende ret er afslaget på Christina Ioanni Tokis ansøgning i overensstemmelse med reglerne i dekret nr.165/2000, der, som påpeget ovenfor i præmis 13 og 14, udelukker anvendelsen af anerkendelsesmekanismen i henhold til artikel 3, første afsnit, litra b), i direktiv 89/48, når det omhandlede erhverv er lovreguleret eller sidestillet med lovreguleret virksomhed i oprindelsesmedlemsstaten som omhandlet i samme direktivs artikel 1, litra d), andet afsnit.

20 Symvoulio tis Epikrateias har på grund af problemer med fortolkningen af direktiv 89/48 besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»1) Skal artikel 3, [første afsnit,] litra b), i direktiv 89/48 […] fortolkes således, at den anerkendelsesmekanisme, som den foreskriver, finder anvendelse i de tilfælde,

hvor det omhandlede erhverv er lovreguleret i oprindelsesmedlemsstaten som omhandlet i [dette direktivs] artikel 1, litra d), andet afsnit, men hvor den pågældende ikke er fuldt medlem af en sammenslutning eller en organisation, der opfylder betingelserne i nævnte afsnit?

2) Finder der i henhold til bestemmelsen i artikel 3, [første afsnit,] litra b), i direktiv 89/48 ved udøvelse af erhverv på fuldtidsbasis i oprindelsesmedlemsstaten udøvelse sted af selve dette erhverv, som der er indgivet ansøgning om tilladelse til at udøve i værtsmedlemsstaten med henvisning til direktiv 89/48, når dette erhverv udføres af vedkommende som selvstændig eller lønmodtager, eller kan der også hermed forstås en beskæftigelse med forskningsarbejde på et videnskabeligt felt, der har tilknytning til erhvervet, men som leveres til en institution, der i princippet ikke har noget erhvervsmæssigt formål?«

Om de præjudicielle spørgsmål

Det første spørgsmål

21 Hvad angår anvendelsesområdet for de to anerkendelsesmekanismer i artikel 3, første afsnit, litra a) og b), i direktiv 89/48 har Domstolen allerede fastslået, at det fremgår af opbygningen af nævnte artikel 3, at kun én af de to mekanismer kan finde anvendelse i et konkret tilfælde (dom af 7.9.2006, sag C-149/05, Price, Sml. I, s. 7691, præmis 36).

22 Den forelæggende rets første spørgsmål vedrører den særlige situation, der er omhandlet i artikel 1, litra d), andet afsnit, i direktiv 89/48, og som for det meste forekommer i Irland og i Det Forenede Kongerige, og hvor det omhandlede erhverv ikke er lovreguleret af oprindelsesmedlemsstaten som omhandlet i samme bestemmelses første afsnit, men som imidlertid ofte udøves i praksis af medlemmerne af en privat sammenslutning eller organisation, som har opnået anerkendelse i en særlig form i den pågældende medlemsstat, og som sikrer, at medlemmerne overholder visse regler.

23 Det fremgår i den henseende af en fortolkning af artikel 3, første afsnit, litra a) og b), i direktiv 89/48, at det alene er mekanismen i første afsnit, litra b), som finder anvendelse på de erhverv, der er omhandlet i artikel 1, litra d), andet afsnit, i direktiv 89/48. Det er for det første ubestrideligt, at medlemmerne af en sammenslutning eller organisation som omhandlet i dette direktivs artikel 1, litra d), andet afsnit, ikke har et eksamensbevis, »som i en anden medlemsstat er foreskrevet« for at få adgang til at optage et erhverv, således som krævet i henhold til nævnte artikel 3, første afsnit, litra a). Artikel 3, første afsnit, litra b), udelukker for det andet udtrykkeligt de erhverv, der er omhandlet i artikel 1, litra d), første afsnit, fra sit anvendelsesområde, men ikke dem, der er omhandlet i denne bestemmelses andet afsnit, og som artikel 3, første afsnit, litra b), dermed finder fuld anvendelse på.

24 Selv om det er korrekt, at artikel 1, litra d), andet afsnit, i direktiv 89/48 foreskriver, at de erhverv, som er omfattet af denne bestemmelse, sidestilles med en lovreguleret erhvervsmæssig virksomhed, når de udøves af medlemmerne af en organisation eller en sammenslutning, er denne sidestilling, således som generaladvokaten har anført i punkt 57 i forslaget til afgørelse, imidlertid ikke fuldstændig, og disse erhverv udgør ikke lovregulerede erhverv i den forstand, som er omhandlet i direktivets artikel 1, litra c). Anerkendelsesmekanismen i direktivets artikel 3, første afsnit, litra a), kan dermed – i modsætning til, hvad der allerede er blevet fastslået i præmis 45 og 47 i Price-dommen – ikke påberåbes af ansøgere med et sådant erhverv. Til forskel fra, hvad der synes at kunne udledes af præmis 36, 45, 46 og 48 i Price-dommen, er det

præcis anerkendelsesmekanismen i artikel 3, første afsnit, litra b), i direktiv 89/48, der finder anvendelse på et erhverv, som er omfattet af direktivets artikel 1, litra d), andet afsnit.

25 Uanset om Christina Ioanni Toki er fuldt medlem af Engineering Council eller ej, er det således udelukkende anerkendelsesmekanismen i artikel 3, første afsnit, litra b), i direktiv 89/48, som finder anvendelse på hendes situation, eftersom denne ikke er omfattet af direktivets artikel 1, litra c) og d), første afsnit.

26 Herefter skal det første spørgsmål besvares med, at artikel 3, første afsnit, litra b), i direktiv 89/48 skal fortolkes således, at den deri foreskrevne anerkendelsesmekanisme finder anvendelse, når det omhandlede erhverv i oprindelsesmedlemsstaten er omfattet af samme direktivs artikel 1, litra d), andet afsnit, uanset om den pågældende person er fuldt medlem eller ej af den omhandlede sammenslutning eller organisation.

Det andet spørgsmål

27 Med det andet spørgsmål ønsker den forelæggende ret i det væsentlige oplyst, hvilke kriterier der skal iagttages med henblik på at afgøre, hvorvidt den erhvervserfaring, som påberåbes af en person, der har indgivet en ansøgning om tilladelse til at udøve et lovreguleret erhverv i værtsmedlemsstaten, skal tages i betragtning i henhold til artikel 3, første afsnit, litra b), i direktiv 89/48.

28 I den henseende definerer artikel 1, litra e), i direktiv 89/48 begrebet erhvervserfaring som »faktisk og lovmæssig udøvelse af et bestemt erhverv i en medlemsstat«.

29 Med henblik på at besvare det andet spørgsmål skal indholdet af begrebet faktisk udøvelse af et erhverv for det første præciseres i forhold til anerkendelsesmekanismen i artikel 3, første afsnit, litra b), i direktiv 89/48, og dernæst skal det undersøges, under hvilke omstændigheder det erhverv, som erfaringen i oprindelsesmedlemsstaten er forbundet med, kan anses for samme erhverv som det, der er indgivet ansøgning om tilladelse til at udøve i værtsmedlemsstaten.

30 Betingelsen i artikel 3, første afsnit, litra b), i direktiv 89/48, hvorefter en ansøger fra en medlemsstat, der hverken regulerer det erhverv, som den pågældende ønsker at udøve i en anden medlemsstat, eller den relevante uddannelse, skal bevise, at denne har udøvet det pågældende erhverv i mindst to år, har til formål at give værtsmedlemsstaten lignende garantier som dem, der foreligger, når enten det omhandlede erhverv eller den uddannelse, der tages med henblik på at udøve det omhandlede erhverv, er lovreguleret i oprindelsesmedlemsstaten, og når enten artikel 3, første afsnit, litra a), eller artikel 3, andet afsnit, i direktiv 89/48 finder anvendelse.

31 Hvis et erhverv ikke er lovreguleret af medlemsstaten, er garantien for et vist kvalitetsniveau i ydelserne på området for det pågældende erhverv rent faktisk som oftest sikret ved markedskræfterne, for så vidt som kun medlemmer af det pågældende erhverv, som er i besiddelse af kompetencer på et niveau, der af arbejdsgiverne eller kunderne vurderes at være tilstrækkelige, er i stand til at udøve dette erhverv, som lønmodtager eller selvstændig på fuldtidsbasis, i den fastsatte periode på to år. Kravet om erhvervserfaring af denne varighed vedrører således ansøgerens reelle mulighed for at udøve det pågældende erhverv i oprindelsesmedlemsstaten.

32 Dette krav skal dog ikke opfattes som vedrørende det specifikke indhold af ansøgerens erhvervsmæssige kvalifikationer eller som erstatning for de i artikel 4 i direktiv 89/48 fastsatte kompensationsforanstaltninger, som er nærmere beskrevet i præmis 11 ovenfor, der under alle omstændigheder kan finde anvendelse i forhold til en ansøger, når der foreligger væsentlige forskelle mellem den uddannelse, som denne har fulgt i oprindelsesmedlemsstaten, og den, der normalt kræves i værtsmedlemsstaten.

33 Hvad angår den ramme, hvorunder erhvervet skal have været udøvet i oprindelsesmedlemsstaten, bemærkes det, således som generaladvokaten har anført i punkt 70 i forslaget til afgørelse, dels at det ikke er relevant at vide med henblik på anvendelse af anerkendelsesmekanismen i direktiv 89/48, i hvilken organisatorisk og vedtægtsmæssig sammenhæng en ansøger har udøvet sit erhverv i oprindelsesmedlemsstaten, dels at den omstændighed, at ansøgerens arbejdsgiver i denne medlemsstat var en institution, hvis virksomhed drives uden vinding for øje, ikke skal have nogen indflydelse på, hvorvidt dette direktivs artikel 3, første afsnit, litra b), skal finde anvendelse. Ligeledes finder direktivet ifølge affattelsen af artikel 2, første afsnit, anvendelse på enhver EU-borger, der ønsker at udøve et lovreguleret erhverv »som selvstændig eller lønmodtager« i et værtsmedlemsland, og ingen bestemmelse i direktivet indikerer, at et erhverv, der som oftest udøves som selvstændig, skal have været udøvet i oprindelsesmedlemsstaten som selvstændig snarere end som lønmodtager, for at den således opnåede erhvervserfaring kan tages i betragtning.

34 Når i øvrigt artikel 3, første afsnit, litra b), i direktiv 89/48 kræver, at det omhandlede erhverv skal have været udøvet »på fuldtidsbasis«, og når samme direktivs artikel 1, litra c), definerer et lovreguleret erhverv som »den eller de samlede lovregulerede erhvervsmæssige former for virksomhed«, der udgør dette erhverv, kan det imidlertid ikke kræves, med risiko for umådeholdent at begrænse anvendelsesområdet for anerkendelsesmekanismen, der er fastsat i artikel 3, første afsnit, litra b), at en ansøger fuldt ud og udelukkende skal have helliget sig samtlige aktiviteter, der vedrører det pågældende erhverv, for at dennes erhvervserfaring kan tages i betragtning.

35 Det må derfor være tilstrækkeligt i henhold til artikel 3, første afsnit, litra b), i direktiv 89/48, at den påberåbte erhvervserfaring har omfattet en konstant og regelmæssig udøvelse på fuldtidsbasis af en række erhvervsmæssige aktiviteter, der karakteriserer det pågældende erhverv, uden at det dog er nødvendigt, at udøvelsen dækker samtlige aktiviteter.

36 Spørgsmålet om, hvilke erhvervsmæssige aktiviteter der er relevante for et givet erhverv, er hovedsageligt et spørgsmål vedrørende omstændigheder, hvorom de kompetente myndigheder i værtsmedlemsstaten skal træffe afgørelse under kontrol af de nationale retter, i givet fald med bistand fra myndighederne i oprindelsesmedlemsstaten. Hvis det i oprindelsesstaten udøvede erhverv, som i hovedsagen, ikke dér er et lovreguleret erhverv som omhandlet i artikel 1, litra d), første afsnit, i direktiv 89/48, må der henvises til de erhvervsmæssige aktiviteter, der normalt udføres af medlemmerne af dette erhverv i denne medlemsstat.

37 I forbindelse med denne vurdering skal de kompetente myndigheder i værtsmedlemsstaten undersøge, om den erhvervserfaring, der er omhandlet i artikel 3, første afsnit, litra b), i direktiv 89/48, hovedsageligt udgør en praktisk erfaring i tilknytning til det arbejdsmarked, der svarer til det pågældende erhverv.

38 I den henseende kan de aktiviteter, Christina Ioanni Toki har udøvet, nemlig det almindelige forskningsarbejde eller den bistand til studerende og kandidater, der dyrker videregående studier, som er beskrevet i præmis 15 ovenfor, ikke i sig selv anses for

en faktisk udøvelse af erhvervet som miljøingeniør og således som erhvervserfaring, der skal tages i betragtning i henhold til artikel 3, første afsnit, litra b), i direktiv 89/48.

39 Til gengæld kan det arbejde, der er udført i samarbejde med et privat selskab, der er specialiseret i teknologier vedrørende behandling af flydende affald, således som beskrevet ovenfor i præmis 15, udgøre en sådan udøvelse, dog på betingelse af, at denne aktivitet er blevet udøvet på fuldtidsbasis i mindst to år konstant og regelmæssigt, hvilket det i givet fald tilkommer de nationale myndigheder at efterprøve.

40 Hvis det fastslås, at Christina Ioanni Toki faktisk har udøvet erhvervet som miljøingeniør i Det Forenede Kongerige, skal det afgøres, om dette erhverv er det samme erhverv som det, hvortil sagsøgeren i hovedsagen har ansøgt om tilladelse til udøvelse i Grækenland. I forbindelse med den anerkendelsesmekanisme, der er fastlagt i artikel 3, første afsnit, litra b), i direktiv 89/48, tilkommer det de kompetente myndigheder i værtsmedlemsstaten at undersøge, om dette er tilfældet.

41 Det fremgår i den henseende af Domstolens faste retspraksis, at udtrykket »det samme erhverv« i artikel 3, første afsnit, litra a), i direktiv 89/48 skal forstås således, at det omfatter erhverv, som i oprindelseslandet og i værtsmedlemsstaten enten er identiske eller analoge, eller som i nogle tilfælde blot er ligeværdige for så vidt angår den virksomhed, de omfatter (Domstolens dom af 19.1.2006, sag C-330/03, Colegio de Ingenieros de Caminos, Canales y Puertos, Sml. I, s. 801, præmis 20). Denne fortolkning, således som generaladvokaten har anført i punkt 75 i forslaget til afgørelse, gælder ligeledes i forbindelse med dette direktivs artikel 3, første afsnit, litra b), der udtrykkeligt vedrører udøvelsen af »det pågældende erhverv«.

42 Det følger af ovenstående betragtninger, at det andet spørgsmål skal besvares således, at for at en af en ansøger påberåbt erhvervserfaring kan tages i betragtning i henhold til artikel 3, første afsnit, litra b), i direktiv 89/48, med henblik på opnåelse af en tilladelse til at udøve et lovreguleret erhverv i værtsmedlemsstaten, skal følgende tre betingelser være opfyldt:

— Den anførte erfaring skal udgøre et arbejde på fuldtidsbasis i mindst to år i løbet af de forudgående ti år.

— Arbejdet skal have omfattet en konstant og regelmæssig udøvelse i oprindelsesmedlemsstaten af en række erhvervsmæssige aktiviteter, der karakteriserer det pågældende erhverv, uden at det dog er nødvendigt, at dette arbejde dækker samtlige aktiviteter.

— Erhvervet, som det udøves normalt i oprindelsesmedlemsstaten, skal hvad angår de aktiviteter, det omfatter, svare til det erhverv, der er ansøgt om tilladelse til at udøve i værtsmedlemsstaten.

Sagens omkostninger

43 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Store Afdeling) for ret:

1) Artikel 3, første afsnit, litra b), i Rådets direktiv 89/48/EØF af 21. december 1988 om indførelse af en generel ordning for gensidig anerkendelse af eksamensbeviser for erhvervskompetencegivende videregående uddannelser af mindst tre års varighed, som ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/19/EF af 14. maj 2001, skal fortolkes således, at den deri foreskrevne anerkendelsesmekanisme finder anvendelse, når det omhandlede erhverv i oprindelsesmedlemsstaten er omfattet af samme direktivs artikel 1, litra d), andet afsnit, uanset om den pågældende person er fuldt medlem eller ej af den omhandlede sammenslutning eller organisation.

2) For at en af en ansøger påberåbt erhvervserfaring kan tages i betragtning i henhold til artikel 3, første afsnit, litra b), i direktiv 89/48, som ændret ved direktiv 2001/19, med henblik på opnåelse af en tilladelse til at udøve et lovreguleret erhverv i værtsmedlemsstaten, skal følgende tre betingelser være opfyldt:

— Den anførte erfaring skal udgøre et arbejde på fuldtidsbasis i mindst to år i løbet af de forudgående ti år.

— Arbejdet skal have omfattet en konstant og regelmæssig udøvelse i oprindelsesmedlemsstaten af en række erhvervsmæssige aktiviteter, der karakteriserer det pågældende erhverv, uden at det dog er nødvendigt, at dette arbejde dækker samtlige aktiviteter.

— **Erhvervet, som det udøves normalt i oprindelsesmedlemsstaten, skal hvad angår de aktiviteter, det omfatter, svare til det erhverv, der er ansøgt om tilladelse til at udøve i værtsmedlemsstaten.**

Underskrifter